

MAAILMA ILMAN NAISURHEILUA?

Maria Ohisalo,
yhteiskuntatieteiden tohtori,
köyhyystutkija,
Vihreiden varapuheenjohtaja

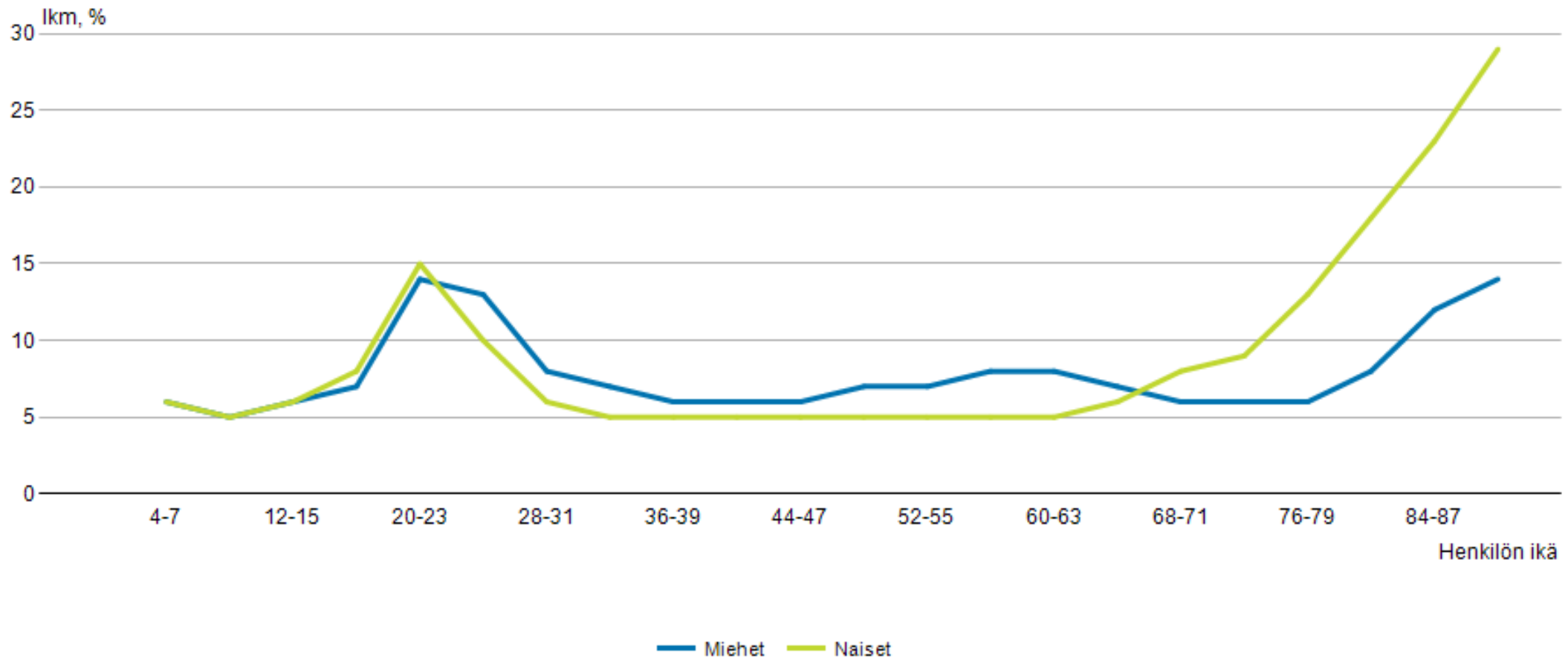
SUOMI ON

- **Tasa-arvon mallimaita** (naisten äänioikeus ja vaalikelpoisuus ensimmäisten joukossa, ensimmäisiä tasa-arvolakeja, samapalkkaisuusohjelmia jne.)
- **Silti kesken** (translaki, perhevapaat, samapalkkaisuus, asevelvollisuus, raskaussyrjintä, eläkeläisköyhyys naisilla, seksuaalinen väkivalta ja häirintä, johtajuus jne.)
- **Myös liikunnassa löytyy paljon korjattavaa**
 - Lajiliittojen hallitusten jäsenistä 27 % on naisia
 - Lajiliittojen hallitusten puheenjohtajista 13 % on naisia
 - Liikuntajärjestöissä yleisesti ottaen tilanne lähes sama (32 % ja 16 %)
 - Noin puolella liikuntajärjestöistä on Olympiakomitean ja SUEK:n teettämän itsearvioinnin perusteella asetettu tavoite hallitusten sukupuolijakauman tasoittamiseksi
 - Mitä korkeampiin tehtäviin mennään ja mitä lähemmäs huippu-urheilua, sitä vähemmän naisia

ESIMERKKEJÄ NAISTEN KÖYHYYDESTÄ SUOMESSA

- Maahanmuuttajataustaisten naisten matalampi työllisyys ja korkeampi köyhyysriski (hoivavastuu, kielitaidon puute jne.)
 - 2014: ”Ulkomaalais- ja suomalaistaustaisten miesten työllisyysasteessa on vain muutaman prosenttiyksikön ero, mutta ulkomaalaistaustaisten naisten työllisyysaste on yli 17 prosenttiyksikköä matalampi kuin suomalaistaustaisilla naisilla”
(http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yyti_uso_201500_2015_16163_net.pdf)
- Vangit, huumeidenkäyttäjät, asunnottomat
 - Miesenemmistö, mutta naisten huono-osaisuuskokemukset kovempia
- Pitkittyneesti pienituloisissa iän myötä naisenemmistö

ESIMERKKEJÄ NAISTEN KÖYHYYDESTÄ SUOMESSA

Pitkittyneesti pienituloisiksi katsotaan henkilöt, jotka ovat kuuluneet pienituloisiin kotitalouksiin tilastovuoden lisäksi kahtena vuotena kolmen edellisvuoden aikana (ks. pienituloisuuden määritelmä). Määritelmä perustuu Euroopan unionin tilastolaitoksen Eurostatin suositukseen.

JULKAISTAAN 19.3.

- Filosofian tohtori, Monimuotoiset perheet -verkoston projektipäällikkö **Anna Moring**
- Yhteiskuntatieteiden tohtori **Saara Särmä**
- Journalisti-lehden päätoimittaja **Maria Pettersson**
- Tekstiili- ja käsitetaiteilija **Jenni-Juulia Wallinheimo-Heimonen**
- Virkavapaalla oleva ammattisotilas, feministi ja Vuoden hetero 2016 **Juho Pylvänäinen**
- Ruskeat Tytöt -median päätoimittaja **Koko Hubara**
- Tietokirjailija, viestinnän asiantuntija **Katleena Korteso**
- Helsingin apulaispormestari **Nasima Razmyar**

KYLLÄ (TWITTER)KANSI TIETÄÄ...

- 45 kommenttia, joissa nousivat:
 - Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt
 - Käytetty kieli
 - Lajeista nousivat jääkiekko, taitoluistelu, lentopallo/biitsi/istis, salibandy, suunnistus, ratsastus, roller derby, yleisurheilu jne...
 - Esikuvat, medianäkyvyys, julkisen tuen rooli, urheilujohtamisen avoimet ja selkeät valintaprosessit, tasa-arvotyön kirjaamisen tärkeys, hoivavastuun kasautuminen naisille, ei mahdollisuutta ammattilaisuuteen
- Muut maat: USA

Maria Ohisalo

@MariaOhisalo

Miltä teistä näyttää [#urheilu](#)/[#liikunta](#) sukupuolittuneisuus? Puhun to [@Olympiakomitea](#)'n tilaisuudessa ja kuulisin mielelläni [#twitterkansa](#)'n ajatuksia.

Itseä sapettaa mm. "naisurheilu" terminä ja rahoituksessa näkyvät sukupuolierot. Korjaustarpeet ja -keinot kehiin. 🌟👊

19.36 - 5. maalisk. 2019

11 uudelleentwiittausta 107 tykkäystä

45 11 107

KYLLÄ (TWITTER)KANSAT IETÄÄ...

- *"Vaikka eteenpäin on menty, niin valitettavasti koululaisten kanssa keskustellessa yhteiskuntamme syrjivät rakenteet hahmottuvat kaikkein selkeimmin juuri urheilun kautta. Yläkoululaisetkin hahmottavat, että arvostus, medianäkyvyys, raha ja valta kuuluvat sportissa yhä miehille."*
- *"Mä en ole ymmärtänyt miksi esipuberteettisten lasten sarjat pitää olla eritelty poikiin ja tyttöihin. Varsinaista fysiologista syytä ei ole ja esim. omassa lajissani miekkailussa sarjat jaetaan vasta 13-vuotiaana."*
- *"Enemmän lajeja tekemään yhdessä. Parhaiten menee tasa-arvon näkökulmasta: Tennis, uinti, yleisurheilu, hiihto... samat kisat sama paikka sukupuolilla. Sitten jääkiekko, jalkapallo esim. ihan eri. Tärkeitä myös lajien välinen tasa-arvo joka sidoksissa osin sukupuolten väliseen."*

SUKUPUOLI...

...neutraali vai -sensitiivinen/-tietoinen?

- Menevät usein sekaisin (mm. kevään vaalikoneissa)
- Sukupuolten tasa-arvoa edistetty kouluissa jo kauan ennen nykyisiä opetussuunnitelmia. Aiemmin kirjattuna ollut sukupuolineutraalius on uusissa opetussuunnitelmissa poistettu ja korvattu sukupuolitietoisuuden käsitteellä.
- Sukupuoli on merkityksellinen niin kauan, kun se asettaa ihmisiä eriarvoiseen asemaan
- Toisaalta tilastoinnin tavat jne. jättävät myös esim. sukupuolivähemmistöt sivuun
- Kukaan ei vaadi, että tytöistä ja pojista ei puhuttaisi, vaan, että sukupuolen kautta ei rakennettaisi ihmisille rooliodotuksia ja pahimmillaan rajoittavia "roolivankiloita" → normit rakentavat ja rajoittavat todellisuutta ja kuviteltavissa olevia todellisuuksia

TANE:N TÄRKEÄ JULKAISU

- *"Seksistinen eli sukupuolisyrittävä kielenkäyttö merkitsee esimerkiksi sukupuoleen perustuvaa alentamista, stereotypisointia ja näkymättömäksi tekemistä kielellisin keinoin. Osa seksistisestä kielenkäytöstä on näkyvää ja räikeää, osa piilevää ja tiedostamatonta."*
- *"Teoksen tavoitteena on tehdä tunnetummaksi suomen kielen, erityisesti sanaston, sukupuolittuneita ja seksistisiä piirteitä samoin kuin niiden purkamisen periaatteita sekä antaa virikkeitä keskusteluun."*
(Engelberg 2018.)

MILA ENGELBERG

MIEHIÄ JA NAISIHMISIÄ
- SUOMEN KIELEN
SEKSISMI JA SEN
PURKAMINEN

PERHEET JA PER*EET UUTISOINNISSA

"Äiti-Potkonen lyö Riossa naista – "Haluan voittaa"." (MTV 2016)

- *(Otsikkoa muutettu 16.8. klo 11.19: Potkonen – Haluan voittaa)*

"Miesten joukkue on "Suomen maajoukkue", mutta naisten joukkue on "naisten maajoukkue", edelleen, mediassakin."

"Täysin satunnaisesti asiaa seuraavan näkökulmasta näyttää siltä, että monissa (urheilu)toimituksissa on haasteellista kirjoittaa uutisia ilman nais-etuliitettä. Lisäksi esim. iltapäivälehdistö katsoo monesti tehtäväkseen kommentoida (nais)urheilijoiden ulkonäköä ja pukeutumista."

PALKINTOSUMMAT

- Jalkapallo: vuoden 2014 miesten maailmanmestari 35 000 000 dollaria, vuoden 2015 naisten maailmanmestari 2 000 000 dollaria
- Golf: vuonna 2014 miesten PGA-kiertueen palkintorahat yhteensä 340 000 000 dollaria, vuonna 2015 naisten LPGA-kiertueen palkintorahat yhteensä 61 600 000 dollaria
- Kriketti: vuoden 2015 miesten maailmanmestari vuonna 3 975 000 dollaria, vuoden 2013 naisten maailmanmestari 75 000 dollaria
- Wimbledon: vuoden 2015 miesten ja naisten kaksinpelin voittajille 2 935 000 dollaria
- Maraton: kuuden suurimman kilpailun sarjan (World Marathon Majors) miesten ja naisten kokonaisvoittajille 500 000 dollaria
- Yleisurheilu: vuoden 2015 MM-kisoissa miesten ja naisten maailmanmestareille yksilölajeissa 60 000 dollaria

MAAILMA ILMAN NAISURHEILUA?

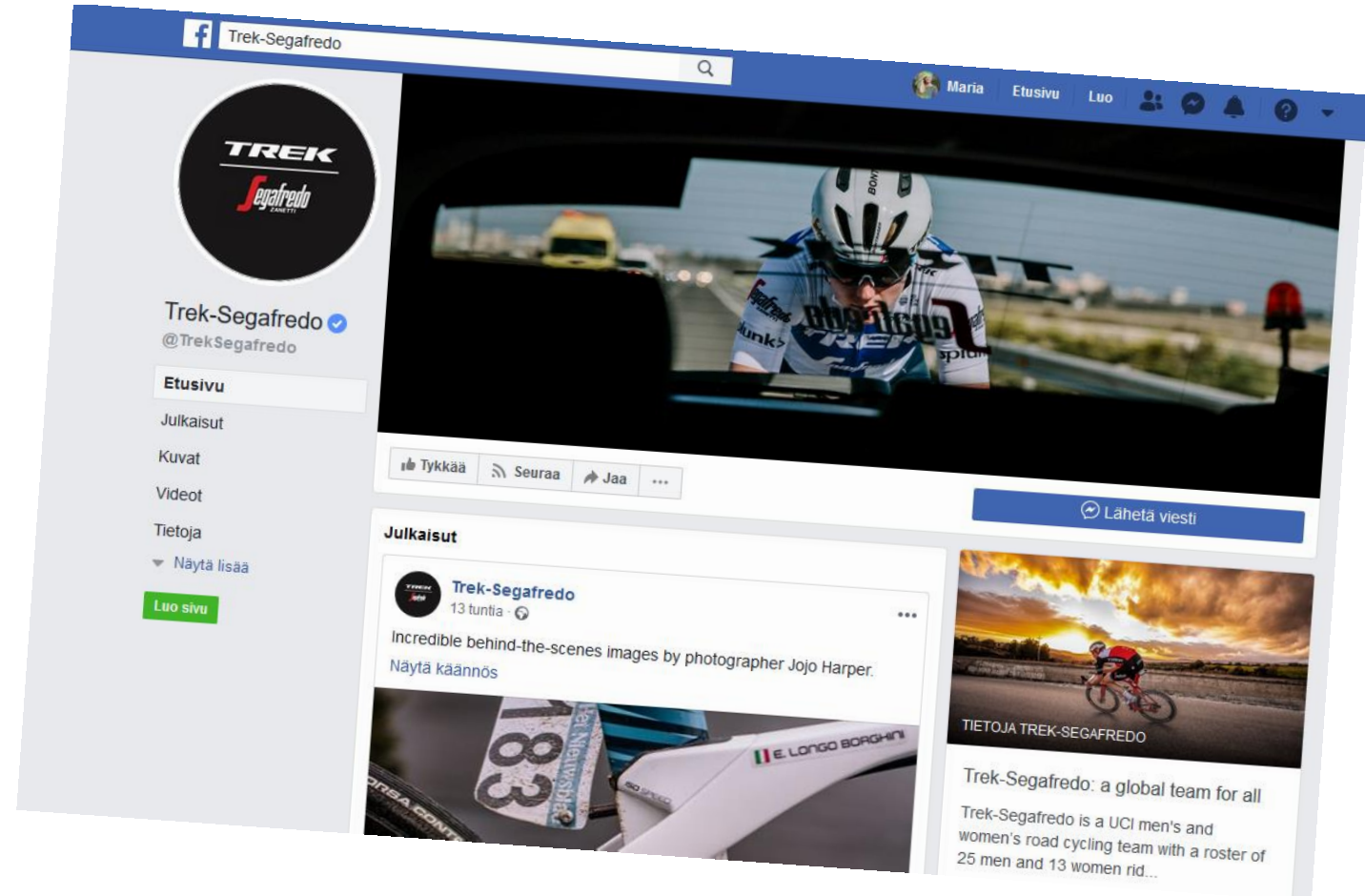
Women's cycling race forced to pause after lead rider catches men's race

- Nicole Hanselmann made up gap on male racers
- Men's race had set off 10 minutes before women

▲ Women's cycling race 'neutralised' as lead rider catches men's race – video

A cycling race in [Belgium](#) was thrown into disarray when the leader of the women's race, which set off 10 minutes after the men's, almost caught up with her male counterparts and found herself in danger of being impeded by their support vehicles.

MAAILMA ILMAN NAISURHEILUA?

- Sama arvostus
- Sama kieli (sukupuolisyrjinnästä irtisanoutuva kielenkäyttö on kaikkien (suku-puolten) edun mukaista (Engelberg 2018))
- Samat tuet ja toimeentulo (perustulo auttaisi myös urheilijoita)
- Samat kisat (fudiksen MM pysäyttää koko maailman, missä naiset?)
- Samat matkat (missä kaikille avoin Tour de France, entä samanpituiset hiihtomatkat?)
- Samat palkinnot
- Sama näkyvyys (jos ei tueta, vaikea näkyäkään)
- Unohdetaan perheet ja per^{*}eet ja keskitytään suorituksiin, annetaan kaikille tilaa ja mahdollisuuksia nousta
- Pidetään tästä meteliä, maailma ei muutu ilman muutosvaatimuksia!

MAAILMA ILMAN NAISURHEILUA?

Tasa-arvoisempaan liikuntaan ja urheiluun keskittyvän Brightonin julistuksen (1994) seurantaraportissa (2014) kehoitetaan neljään toimenpiteeseen, joilla voidaan globaalissa mittakaavassa parantaa naisten asemaa liikunnassa ja urheilussa:

- 1. Järjestetään lasten hoitomahdollisuuksia lähelle liikuntapaikkoja.
 - 2. Tuetaan eläkkeelle jääviä naishuippu-urheilijoita.
 - 3. Estetään seksuaalinen häirintä ja hyväksikäyttö liikunnan ja urheilun piirissä.
 - 4. Tuetaan naisjohtajuutta, erityisesti tuomari- ja valmennustoiminnassa sekä liikunnan ja urheilun päätöksenteossa.
-
- Näihin tulee kaikkien liikunta- ja urheiluorganisaatioiden Suomessa sitoutua. Se on alku.
 - (Kinnunen & Huuonen 2014)

LÄHTEITÄ

Engelberg, Mila (2018) Miehiä ja naisihmisiä – suomen kielen seksismi ja sen purkaminen. Helsinki: Tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE.

[https://tane.fi/documents/1429808/1854322/TANE Miehia ja naisihmisia verkko valmis.pdf/d7b558dc-74ed-4981-0b06-f890ff2973d5/TANE Miehia ja naisihmisia verkko valmis.pdf.pdf](https://tane.fi/documents/1429808/1854322/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf/d7b558dc-74ed-4981-0b06-f890ff2973d5/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf.pdf)

Kinnunen, Joonas & Huuonen, Hanna (2014) Liikunnan manifesti. Opiskelijoiden Liikuntaliitto.

[https://oll.fi/assets/uploads/2014/11/OLL Liikunnan Manifesti.pdf](https://oll.fi/assets/uploads/2014/11/OLL_Liikunnan_Manifesti.pdf)

Turpeinen, Salla & Hakamäki Matti (2018) Liikunta ja tasa-arvo 2017. Katsaus sukupuolten tasa-arvon nykytilaan liikunta-alalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:6. Helsinki: OKM. [http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160521/OKM 6 2018.pdf](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160521/OKM_6_2018.pdf)